

דף קע"ב

רבה בר רב שילא אמר לכותבי שטרי 'אקניאתא'³⁰⁸, אם אתם יודעים את היום שקנייתם בו מן הנותן מתנה או מוכר מכירה כתבו עכשיו את אותו היום שנתנה המתנה והמכירה. מפני שחוששים שמא אחרי כן נתנה לאחר שלא כדין³⁰⁹. ואם לא, כתבו את היום שאתם עומדים בו, כדי שלא לא יראה כשקר.

רב אמר לסופרים, וכן אמר רב הונא לסופרים כאשר אתם יושבים במקום ששמו 'שילי' ואתם כותבים בשטרות מכירה, מתנה, הלואה, או זכרון עדות, את שם העיר כתבו בשטר 'שילי', אפילו שהדברים נמסרו לכם במקום ששמו 'היני'³¹⁰. וכאשר אתם יושבים בהיני כתבו בהיני אפילו שהדברים נמסרו לכם בשילי.

רבא א' מי שבידו שטר בן ק' זחים אין כותבים לו ב' שטרות בני נ' ואומר שיעשו לו שני שטרות של חמישים חמישים, שכשהלוה יפרע חמישים יקרע שטר אחד של חמישים ולא יצטרך לכתוב שובר, אין כותבים לו שלא מדעת הלוה. והטעם ששטרו לא ישתנה שטרו מכמו שהיה, שחכמים עשו תקנה לטובת המלוה כדי שיכוף את הלוה כשיפרע מחצית החוב לפרוע את שאר החוב, שידאג פן יאבד שוברו והמלוה יתבעהו את כל החוב. ולטובת הלוה כדי ששטרו יהיה פגום, כשיפרע חמשים וזו השטר שביד מלוה הוא פגום והמלוה לא יפרע את שאר החוב אלא בשבועה³¹¹.

אמר רב אשי, מי שבידו שטר בן מאה זוזים ואומר שיכתבו לו שטר אחד בן חמישים זוז, מפני שהלוה פרע לו חמישים זוזים, ויקרעו את השטר, לא כותבים לו³¹². מפני שחוששים שהלוה פרע לו את החוב והמלוה אמר ששטרו נאבד וכתבו לו שובר על מאה זוזים. והוא יוציא את השטר בן חמישים הזוזים ויאמר שהוא חוב אחר.

308 כותבי שטרי מתנה שאין כתוב בהם אחריות ולא יבואו לטרוף מלקוחות, או שטרי מכירה שכתב בהם אחריות שטרוף בהם מלקוחות משעת מכירה שעדים מוציאים לקול בלא שטר כמו שא' בחזקת הבתים אמר רב המוכר שדהו בעדי' גובה מנכסים משועבדים. רשב"ם. אי ידיעתו יומא דאקניתו ביה כתובו – בשטרי אקנייתא דוקא אבל בהלואות לא מיירי כך פירש רשב"ם ואומר ר"י ל"ש במכר לא שנא במתנה שאפילו בשטרי מקח וממכר כגון שכתבי מדעת עדים שאין ללקוחות הפסד כלל שיש קול למקח וממכר ואין כל חשש. תוס'

309 הלכך אם יכ' בשטר את היום שנעשית ההלואה בשטר זה פסול שיבוא לטרוף לקוחות שלקחו בין ההלואה לכתובת השטר והם לא נשתעבדו עד לאחר כתיבת השטר שעדים החתומים על השטר הם מוציאים את הקול. ואפילו נכתב ביום ונחתם בלילה הוא מוקדם ופסול. אבל רבינו חננאל פירש שמדברי רבה בר שילא שמענו ששטר שכתוב ביום שקנו ממנו ואחר כמה ימים העידו עליו העדים הראשונים הוא שטר טוב ואף על גב שחתמים עליו עכשיו. שלא מצאנו שצריך חתימת אותו יום אלא בגט אשה בלבד. רשב"ם.

310 במקום פלוני כתבנו כהך מה שראינו במקום פלוני. רשב"ם. תוס' כתבו שהיני ושילי היו קרובות זו לזו שאפילו בשתי עיירות קרובות זו לזו כתבו על שם העיר שתעמדו בה בשעת כתיבה, וגם היו רגילים תדיר להיות בהיני ושילי. תוס'

311 ושנינו במשנה בכתובות הפוגמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה וה"ה לכל השטרות. רשב"ם.

312 לא מזמן ראשון וכל שכן מזמן זה של יום כתיבה ואילך. רשב"ם.

שני אחין אחד עני ואחד עשיר והניח להן אביהן מרחץ ובית הבד, עשאן לשכר השכר לאמצע. עשאן לעצמו, הרי העשיר אומר לך עבדים וירחצו במרחץ. האח העשיר ישאר לעולם באותה חזקה שאביו הניחו ולא יניח לאח העני להביא בני אדם במרחץ אלא מבני ביתו. קח לך זיתים ובא ועשה בבית הבד³¹³.

שני יוסף בן שמעון בעיר אחת אינם יכולים שנים שהיו בעיר אחת, שם אחד יוסף בן להוציא שטי"ח זה על זה ולא אחר עליהם שמעון ושם אחר יוסף בן שמעון אין יכולין להוציא שטר חוב זה על זה. מפני שיכול לטעון שטר אני החזרתיו לך זה שבידך כשהחזרת לי ממון שלווית בו ממני. ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב, על אחד מהם שכל חד דוחה אותו אצל חבירו³¹⁴. נמצא לאחד בין שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהן פרועין. כיצד יעשו?, אם רוצים ללוות זה מזה או מאיש אחר או לקנות קרקע, ישלשו, יכתבו את שם אבי אביהם. ואם היו משולשין, ששמותיהן ושמות אביהם ושמות אבי אביהם שוים, יכתבו סימן. יוסף בן שמעון שיש בו סימן זה³¹⁵ לזה מיוסף בן שמעון שיש בו סימן זה³¹⁶. ואם היו מסומנים יכתבו כהן. אם סימניהם היו שוים אם אחד מהן כהן יכתבו יוסף כהן לזה מיוסף ישראל.

גמרא

רב הונא אמר ממך ואפי' מריש גלותא רב הונא מביאה מעשה, בשטר שיצא בבית דינו של רב הונא שהיה כתוב בו אני פלוני בן פלוני לויתי מנה ממך והיה מוחזק בו אדם אחד שטען אותו פלוני בן פלוני הכתוב בשטר כתבו וחתמו ומסרו לי מפני שהלויתיו³¹⁷. ואמר רב הונא, ממך משמע אפילו מריש גלותא, ואפילו משבור מלכא. ושמא ריש גלותא או אדם אחר הלוואה ונפל ממנו ומצאתו³¹⁸.

ואמר רב חסדא לרבה צא ועיין בה מפני שרב הונא ישאל אותך בערב. ורבה יצא ועיין ומצא את הברייתא, גט שיש עליו עדים ואין בו זמן³¹⁹, אבא שאול אומר אם כתוב בו גרשתיה היום כשר. והגמרא הבינה שהגט כשר כיון שהעדים ראו אותו

313 ואפי' למי שאמר שיש גוד או אגוד כאן יש גוד ולא אגוד ליכא. רשב"ם..

314 אא"כ יש עדים בדבר שמעידים שזה לזה אבל מהשטר אין ראה. רשב"ם.

315 שהוא גוף או לבן או גיחור

316 שהוא ארוך או שחור.

317 וכמה ששנינו הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין, ולא הוצרך לכתוב את שמי שהרי מסרו לי וכתב לי ממך כלומר ממי שמוחזק בשטר. רשב"ם.

318 ואין לפרש שרב הונא בא לומר שיגבה שטרו זה המוחזק שמשמע כל מי שמוחזק בשטר ואפילו אם ריש גלותא מוחזק בו שאין רגיל להלוות יגבה לו בו. רשב"ם. . ואין נראה לר"י מה שמפרש אפילו מריש גלותא שאנו חוששין שמא אדם אחר הלווה ונפל ממנו ומצאו, למה לתלות שריש גלותא הוא אותו אדם אחר. תוס'.

319 והוא אחד משלשה גיטין פסולין ואם ניסת הולד כשר בפ' המגרש (גיטין דף פו). רשב"ם.

בידיו וכתוב בו היום. והגט כשר מפני שמה שכתוב בו היום משמע היום שיוצא בבית דין לגרש את האשה, והוא נחשב כזמן גמור. וגם כאן הכתוב בשטר ממך משמע מאותו אדם שהשטר יוצא מתחת ידו, שהרי בית דין ראו את השטר בידו וכמו ששם המלוה נכתב בשטר.

אביי א' שמא אבא שאול סובר כ"א שעדיי אמר לו אביי, אולי אבא שאול אינו חושש מסירה כרתי וכאן חוששים לנפילה

בדיעבד אם אין בגט זמן, מפני שהוא סובר 'עדי מסירה כרתי'. כרבי אלעזר שאומר במשנה בגיטין³²⁰ שאף על פי שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשר וגובה מנכסים משועבדים, שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם. וכמו שרבי אלעזר מכשיר את הגט בלא עדים משום שעדי מסירה כרתי, כך הוא מכשיר בלא זמן^{321 322}. אבל כאן נחשוש לנפילה כרב הונא שאמר ממך אפילו מריש גלותא, ושמא נפל מאחר וזה מצאו³²³? אמר לו רבה שאין חוששים לנפילה.

אבל אחד מהם מוציא שטר על אחרים ולא חוששים לנפילה ולומדים שאין חוששים לנפילה ממה ששנינו במשנה, שנים שהיו בעיר אחת, שם אחד יוסף בן שמעון ושם אחר יוסף בן שמעון אינן יכולין להוציא שטר חוב זה על זה, ולא אחר

יוכל להוציא עליהן שטר חוב. אבל אחד מהם יכול להוציא שטר חוב על אחרים, והוא לא יכול לטעון מחבירך נפל ומצאתו. ומכאן למדנו שמי שמוחזק בשטר יכול לגבות מלוה מאיש אחר הכתוב בתוכו ואפילו שהשטר אינו מוכיח מי הוא המלוה, והוא הדין בשטר שכתוב בו לויתי ממך, ולא חוששים לנפילה.

ואביי סבר שלנפילה של אחד לא חוששים, לא חוששים שהשטר שביד יוסף בן שמעון נפל מיוסף בן שמעון אחר ומצאו יוסף בן שמעון אחר. אבל חוששים לנפילה של רבים, שהשטר נפל מאדם אחד ואדם אחר מצאו³²⁴.

320 ג' גיטין פסולין ואם ניסת הולד כשר כתב בכת"י ואין עליו עדים, יש עליו עדים ואין בו זמן, יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד ר"א אומר אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשר וגובה מנכסים משועבדים שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם. רשב"ם.

321 וכיון שנתנו לה בפני עדים הם יעידו על הזמן ועל הגט. ואבא שאול מצריך לכתוב בו אני היום גירשתך לא משום זמן אלא שלאבא שאול צריך שיהיו ידים מוכיחות שמשעה שקבלה הגט נתגרשה מיד. רשב"ם.

322 תוס' כתבו שכתוב בו היום לא משום שצריך זמן אלא שאם מתנה בעל פה תנאי אם ימות מחולי זה או כשימות שתהא מגורשת מעכשיו. כמו שפסקו לעיל כרבי יוסי שא' זמנו של שטר מוכיח עליו. אבל כשלא מתנה שום דבר לא צריך כלל מהיום. ומה שפירש רשב"ם אין נראה לר"י שהרי א' בגיטין שלא תקנו זמן אלא משום פירות או משום בת אחרות. ולר"א שם' עדי מסירה כרתי לא צריך זמן כלל וזהו תימה להוסיף טעם חדש לאבא שאול שצ' היום משום הוכחה. תוס'.

323 ואומר ר"י שכך פירושו מכאן שמהיום משמע מהיום שיצא וכן ממך משמע מאותו אדם שיצא מתח"י שרוצה לומר לכל אדם שימצא בידו. כי היא משמעות חשובה ולא הבל וליצנות. וכן היתה דעת הכתיבה ובשטרי אקנייתא שמשעבד עצמו מה שלא לזה עדיין ולכן שעבד לו אפילו לא ילוה לעולם. כמו שא' בשנים אוחזין מצא שטרי הקנאה בשוק יחזירם לבעלים מאי אמרת שמא כתב ללוות ולא לזה הא שעבד ליה נפשיה. ולא שייך לחשוש כאן לנפילה. תוס'.

324 עיקר הלשון הוא לנפילה דרבים חיישינן כלומר שמצאו שום אדם בעולם אבל לשמצאו יחיד יוסף בן שמעון לא חוששים. ורבינו חננאל פירש ואביי לנפילה דחד ואשכחיה האי דשמיה כשמיה דהאי לא חיישינן, שאילו מן האח' נפל היה צועק ומבקש וכיון שלא צעק נתברר כי לזה שמצאו הוא. אבל לנפילה דרבים דלא ידעינן מי הוא

